

unicef
for every child

Early Moments Matter
.....
for every child

Giai đoạn đầu đời rất quan trọng

Vì mọi trẻ em

Báo cáo tóm tắt

Xây dựng trí não, xây dựng tương lai

Giai đoạn đầu đời là cơ hội có một không hai để phát triển não bộ của trẻ em – những người sẽ xây dựng tương lai.

Nhưng cơ hội này lại thường xuyên bị lãng phí.

Đối với các quốc gia, việc không đầu tư vào giai đoạn đầu đời sẽ khiến trẻ em có sức khỏe kém hơn, ít kỹ năng học tập hơn và giảm thu nhập tiềm năng trong tương lai. Việc này còn dẫn tới một nền kinh tế yếu hơn, và gia tăng gánh nặng lên các hệ thống y tế, giáo dục và phúc lợi. Đó là cái vòng luẩn quẩn bất lợi trải qua nhiều thế hệ gây cản trở cho sự tăng trưởng công bằng và thịnh vượng.

Đối với trẻ em, đặc biệt là trẻ em có hoàn cảnh khó khăn, không đầu tư vào trong giai đoạn đầu đời sẽ phải trả giá bằng việc mất đi những tiềm năng trong tương lai.

Khoa học đã cho thấy rõ: Não bộ của trẻ được xây dựng và phát triển chứ không phải do bẩm sinh¹

Quá trình này bắt đầu từ trước khi trẻ ra đời và có sự tương tác phức tạp giữa các liên kết thần kinh được hình thành từ các trải nghiệm và môi trường.² Trong những năm đầu đời, các liên kết thần kinh này diễn ra với tốc độ ánh sáng – tốc độ này sẽ không bao giờ lặp lại trong suốt cuộc đời. Các liên kết này sẽ tạo ra nền tảng phát triển để giúp trẻ tăng trưởng, học hỏi và phát triển. Quá trình này diễn ra khi trẻ được cung cấp đầy đủ dinh dưỡng, được bảo vệ, được khuyến khích tương tác, bao gồm cả các cơ hội học tập sớm.

Không may là nhiều triệu trẻ em trên thế giới đang thiếu các nguyên liệu thành phần để nuôi dưỡng não bộ phát triển tối ưu. Các em không có thực phẩm giàu dinh dưỡng hoặc không được chăm sóc sức khỏe tốt; các em không được bảo vệ khỏi bạo lực, bị căng thẳng tột độ, ô nhiễm và xung đột; các em không được tương tác tích cực với người lớn; và các em bị bỏ lỡ các cơ hội học tập. Những trải nghiệm tiêu cực có thể làm chậm và thay đổi cách các liên kết thần kinh được hình thành trong não trẻ sơ sinh. Chúng có thể tác động tới khả năng tăng trưởng và học tập của trẻ,³ và thậm chí có thể làm giảm thu nhập trong tương lai tới 25%.⁴ Ví dụ, việc bị bạo lực, xâm hại và bỏ mặc có thể gây ra căng thẳng, và nếu căng thẳng này diễn ra trong thời gian dài và ở mức độ cao, thì có thể cản trở não bộ hình thành các liên kết thần kinh.⁵

Hầu hết những trẻ em bỏ lỡ cơ hội trong giai đoạn đầu đời là những trẻ sống trong các cộng đồng thiệt thòi nhất trên thế giới. Ví dụ, tại các quốc gia thu nhập thấp và trung bình, ước tính có khoảng 43% trẻ dưới 5 tuổi có nguy cơ chậm phát triển do đói nghèo cùng cực và bị suy dinh dưỡng thấp còi.⁶ Trên toàn cầu, 155 triệu trẻ dưới 5 tuổi bị thấp còi do điều kiện dinh dưỡng và chăm sóc y tế không đầy đủ.⁷ Tại các quốc gia có sẵn dữ liệu, hầu hết là ở các quốc gia có thu nhập thấp và trung bình, khoảng 80% trẻ 2-4 tuổi thường xuyên bị kỷ luật bằng bạo lực; và khoảng 15,5

triệu trẻ 3-4 tuổi không được nghe người lớn đọc hoặc kể chuyện, cũng không được học đếm hoặc vẽ cùng với người lớn.⁸

Điều này có thể hạn chế sự phát triển của trẻ em và giảm cơ hội trong tương lai của các em. Với các quốc gia, việc mất đi tiềm năng của các cá nhân có thể dẫn tới một lực lượng lao động không khỏe mạnh với hành trang nghèo nàn trong tương lai. Điều này cản trở tăng trưởng kinh tế và tạo căng thẳng lên các hệ thống giáo dục, y tế và phúc lợi, tạo ra các vòng luẩn quẩn về thiếu hụt và lệ thuộc có thể sẽ tiếp diễn với nhiều thế hệ.

Các lý do để đầu tư

Lợi ích tài chính khi đầu tư vào giai đoạn đầu đời của trẻ rất cao. Tỷ suất lợi nhuận đầu tư vào các chương trình tuổi thơ có thể lên tới 13,7%.⁹ Việc này sẽ làm cho thành tích học tập cao hơn, sức khỏe tốt hơn, tình hình tội phạm thấp hơn và thu nhập cá nhân cao hơn.¹⁰ Đầu tư vào phát triển tuổi thơ có thể giúp tăng thu nhập của các em khi trưởng thành lên 25%.¹¹ Đầu tư vào phát triển tuổi thơ còn mang lại lợi ích cho các quốc gia, giúp tạo ra lực lượng lao động có kỹ năng và được chuẩn bị tốt hơn để đón nhận các thách thức trong tương lai của nền kinh tế toàn cầu và kinh tế kỹ thuật số.

Điều đáng ngạc nhiên là chi phí đầu tư vào phát triển tuổi thơ không hề tốn kém vì nhiều can thiệp phát triển trẻ thơ có thể được lồng ghép vào các dịch vụ hiện có. Ví dụ, các chương trình cho những gia đình có trẻ nhỏ có thể được bổ sung vào các dịch vụ y tế và dinh dưỡng hiện tại với ước tính chi phí trung bình 0,5 USD trên đầu người mỗi năm.¹²

Đã đến lúc hành động

Ở nhiều nơi trên thế giới, các chính phủ và các đối tác đang cung cấp đầy đủ dinh dưỡng cho trẻ em, bảo vệ và khuyến khích các em – và đang thu được lợi ích từ việc này.

Nhưng đây là thời điểm để hành động mạnh mẽ hơn. Đây là lúc để tăng tốc và biến những kiến thức mà chúng ta có được về phát triển tuổi thơ thành những đầu tư và can thiệp nhằm hỗ trợ các gia đình, cộng đồng và các quốc gia. Đây là lúc để hành động vì chúng ta đang mất đi tiềm năng phát triển của 43% trẻ em ở các quốc gia thu nhập thấp và trung bình – một tổn thất quá sức chúng ta.

Hơn 15 năm trước, các Mục tiêu Phát triển Thiên niên Kỷ đã giúp thúc đẩy hành động toàn cầu để cứu sống và cải thiện cuộc sống của hàng triệu trẻ em. Những nỗ lực này đã giúp giảm hơn 1 nửa tỷ lệ tử vong trẻ em trong giai đoạn 1990-2015.¹³

Giờ đây, các Mục tiêu Phát triển Bền vững (SDG) là cơ hội để thúc đẩy tiến độ thông qua việc giúp nhiều trẻ em hơn nữa được sống và phát triển tốt.

Là lộ trình để xây dựng tương lai tốt đẹp hơn, Các Mục tiêu Phát triển Bền vững ghi nhận mối liên hệ giữa phát triển tuổi thơ và sự công bằng, năng suất, việc tạo ra của cải vật chất, tăng trưởng bền vững và một tương lai hòa bình hơn. Trong các mục tiêu SDG này có các chỉ tiêu về dinh dưỡng, tử vong trẻ em, học tập sớm và bạo lực – các chỉ tiêu này hình thành nên chương trình nghị sự phát triển tuổi thơ.¹⁴

Báo cáo Giai đoạn đầu đời rất quan trọng đối với mọi trẻ em cung cấp dữ liệu, các thực hành và chính sách có thể đưa các chính phủ vào lộ trình hướng tới thành công cho trẻ em và hoàn thành các mục tiêu SDG.

Báo cáo này tổng hợp khoa học thần kinh trong phát triển tuổi thơ, bao quát các vấn đề thiết yếu bao gồm: tầm quan trọng của dinh dưỡng và sức khỏe; sự cần thiết phải bảo vệ trẻ khỏi căng thẳng tột độ, kéo dài và độc hại; nguy cơ từ các chất gây ô nhiễm môi trường; và sự cần thiết phải khuyến khích tương tác trong việc nuôi dạy con.

Báo cáo này cũng tập trung chú ý vào hàng triệu những trẻ em đang bỏ bị bỏ lỡ các cơ hội phát triển trong những năm đầu đời. Báo cáo nêu các phương pháp và cách tiếp cận để lồng ghép các can thiệp về dinh dưỡng, bảo vệ và tương tác với trẻ vào các chương trình hiện tại về ứng phó khẩn cấp, y tế, dinh dưỡng, bảo vệ, và nước sạch, vệ sinh – các chương trình này có thể đến được tới những trẻ em và các gia đình thiệt thòi nhất. Và báo cáo cũng đề cập các khả năng mở rộng đầu tư, đánh giá và giám sát các chương trình phát triển tuổi thơ. Báo cáo kết thúc với phần kêu gọi hành động gồm 6 điểm nhằm giúp đưa các chính phủ và các đối tác của họ vào lộ trình hướng tới một tương lai thịnh vượng và bền vững hơn.

Chương trình nghị sự toàn cầu mới cũng đưa ra trách nhiệm hành động cả các bên. Chúng ta đã có khoa học, kiến thức và kinh nghiệm. Giờ đây việc đầu tư phát triển trí não à tương lai của trẻ em phụ thuộc vào chính chúng ta. Vì lợi ích của trẻ em – và của chính chúng ta.

Kêu gọi hành động

Bằng chứng rõ ràng: Phát triển tuổi thơ phải là ưu tiên toàn cầu và ưu tiên của các quốc gia. Các chính phủ đã cam kết hoàn thành những chỉ tiêu phát triển tuổi thơ trong các Mục tiêu Phát triển Bền vững. Nhưng để thực hiện cam kết này, các quốc gia cần có hành động và đặt phát triển tuổi thơ lên ưu tiên hàng đầu trong các chương trình nghị sự kinh tế và chính trị của mình.

UNICEF kêu gọi các chính phủ và đối tác:

1. **Khẩn trương đầu tư vào các dịch vụ để mang lại cho trẻ nhỏ, đặc biệt là những trẻ thiệt thòi nhất, sự khởi đầu tốt nhất trong cuộc đời.** Tăng tổng phân bổ ngân sách để xây dựng các chương trình phát triển tuổi thơ là một bước then chốt mà các chính phủ có thể thực hiện được và nên tiến hành. Ví dụ, phân bổ 10% tổng ngân sách giáo dục quốc gia cho giáo dục mầm non sẽ làm tăng mạnh số trẻ em có cơ hội được học tập sớm,¹⁵ qua đó các em có thể cải thiện thành tích học tập và tăng thu nhập trong tương lai. Tài trợ theo hướng đổi mới, sáng tạo còn có thể giúp các chính phủ tiếp cận được nhiều trẻ em hơn với các chương trình hiệu quả hơn. Các phương pháp tiếp cận bao gồm dành thu ngân sách từ các loại thuế chuyên dùng để chi trả cho các dịch vụ phát triển tuổi thơ hoặc đưa vào áp dụng các khung “chi trả theo kết quả” để gắn các khoản đầu tư với kết quả đầu ra (xem Hộp 6.1).

Khoa học thế kỷ XXI nhấn mạnh trách nhiệm chung của chúng ta trong việc cung cấp cho tất cả trẻ nhỏ sớm nhất có thể một nền tảng vững chắc về các mối quan hệ có tính đáp ứng, các trải nghiệm học tập tích cực và các môi trường tốt cho sức khỏe để trẻ có thể trở thành những người có những kỹ năng để có thể hoàn thành tốt các trách nhiệm trong công việc, trách nhiệm của một công dân có ích và là những bậc cha mẹ tốt của thế hệ kế tiếp. Chúng ta không thể để cơ hội then chốt này trôi qua vô ích. Thời điểm để đầu tư cho sức mạnh tương lai của các quốc gia của chúng ta, các nền kinh tế và cộng đồng của chúng ta là những năm đầu đời của trẻ. Thời gian vẫn đang trôi và bây giờ chính là thời điểm để hành động.

**M.D., Giám đốc Trung Tâm Phát triển Trẻ em
– Đại học Havard**

- 2. Tăng tiếp cận các dịch vụ phát triển tuổi thơ hiệu quả và thiết yếu trong gia đình, nhà trường, cộng đồng và cơ sở y tế.** Để tiếp cận được nhiều trẻ em và các gia đình một cách hiệu quả với chi phí thấp, các Chính phủ và đối tác có thể lồng ghép các can thiệp phát triển tuổi thơ vào các dịch vụ hiện có như khám sàng lọc sức khỏe thường quy ở các trường mầm non và hỗ trợ nuôi dạy con cho những người mới làm cha mẹ như một phần hoạt động trong các chuyến thăm hộ gia đình. Có thể bổ sung các can thiệp vào các dịch vụ phổ biến và hiệu quả như chăm sóc tiền sản, hỗ trợ dinh dưỡng và chăm sóc trẻ em dựa vào cộng đồng; những can thiệp bổ sung này có thể gồm: tư vấn nuôi con bằng sữa mẹ, hướng dẫn khuyến khích tương tác có tính đáp ứng, học tập sớm, và các chương trình làm cha mẹ để bảo vệ trẻ em khỏi bạo lực.
- 3. Biến các chính sách phát triển tuổi thơ thân thiện với gia đình thành ưu tiên quốc gia – và là yêu cầu bắt buộc đối với các doanh nghiệp tư nhân.** Các chính sách, chương trình và hỗ trợ khác có thể giúp các bậc phụ huynh và người chăm sóc mang lại khởi đầu tốt nhất trong cuộc đời cho con cái họ sẽ giúp trẻ em khỏe mạnh hơn, được giáo dục tốt hơn, giúp tạo ra một lực lượng lao động được trang bị tốt hơn, và giúp tăng trưởng bền vững hơn. Tất cả các quốc gia nên triển khai giáo dục mầm non miễn phí trong 2 năm, điều này có vai trò then chốt đối với sự phát triển nhận thức sớm. Các chính sách chính tại nơi làm việc gồm: 12 tháng nghỉ thai sản được trả lương cho cả cha và mẹ; trang bị các phòng cho con bú và thực hiện giờ nghỉ cho con bú được trả lương trong 6 tháng đầu sau khi sinh; và các chương trình chăm sóc trẻ và học tập sớm tại chỗ dành cho con em cán bộ, công nhân viên.
- 4. Thu thập dữ liệu về các chỉ số phát triển trẻ thơ thiết yếu và theo dõi tiến bộ.** Để đánh giá tiến bộ trong việc cung cấp cho mọi trẻ em một khởi đầu tốt nhất trong cuộc sống, chúng ta cần đánh giá sự phát triển về mặt xã hội, tình cảm, nhận thức, ngôn ngữ và vận động của trẻ nhỏ theo các dữ liệu có thể so sánh được trên toàn cầu. Trong quá trình theo dõi tiến bộ thực hiện các chỉ tiêu cụ thể về sức khỏe, dinh dưỡng, giáo dục và bảo vệ trẻ nhỏ của các Mục tiêu Phát triển Bền vững, các quốc gia cũng có thể phân tổ dữ liệu để theo dõi tốt hơn các khoảng trống về công bằng, qua đó có thể tiếp cận được những trẻ em đang cần hỗ trợ nhất.
- 5. Chú tâm lãnh đạo các chương trình phát triển trẻ thơ và nỗ lực điều phối liên ngành hiệu quả.** Các chương trình phát triển trẻ thơ có liên quan tới nhiều ngành gồm y tế, dinh dưỡng, bảo vệ, và nước sạch – vệ sinh. Bên cạnh đó, cần lồng ghép các chính sách và chương trình. Một bộ trưởng hoặc một cơ quan đóng vai trò điều phối có thể giám sát các hoạt động và vì thế các hoạt động có thể được lồng ghép hiệu quả với chi phí thấp hơn. Cơ cấu tương tự ở các tỉnh, thành phố, và địa phương có thể giúp chương trình đến được tới những trẻ em thiệt thòi nhất.

6. Thúc đẩy nhu cầu về các dịch vụ phát triển tuổi thơ chất lượng cao. Cha mẹ và người chăm sóc trẻ là nhân tố cá nhân quan trọng nhất trong việc mang lại cho trẻ một khởi đầu tốt nhất có thể trong cuộc đời. Việc xây dựng các chương trình truyền thông và phát triển và các sáng kiến thông tin công cộng khác có thể cải thiện hiểu biết về tầm quan trọng then chốt của dinh dưỡng, bảo vệ và khuyến khích để giúp trẻ phát huy được hết tiềm năng của mình. Khi hiểu được điều này, các gia đình có thể có nhiều nhu cầu hơn về các dịch vụ phát triển trẻ thơ chất lượng cao.

¹ Jack P. Shonkoff, M.D., Giám đốc Trung tâm Phát triển Trẻ em – Đại học Harvard

² Shonkoff, Jack P., và cộng sự, 'The Lifelong Effects of Early Childhood Adversity and Toxic Stress', *Pediatrics*, tập 129, số 1, tháng 1/2012, trang 232–246, <<http://pediatrics.aappublications.org/content/pediatrics/129/1/e232.full.pdf>>.

³ Britto, Pia R., và cộng sự, 'Nurturing Care: Promoting early childhood development', Tuần san y khoa *The Lancet*, tập 389, số 10064, tháng 1/2017, trang 91–102, <www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0140673616313903>.

⁴ Gertler, Paul, và cộng sự, 'Labor Market Returns to an Early Childhood Stimulation Intervention in Jamaica', *Science*, tập 344, số 6187, 30/5/2014, trang 998–1001, <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4574862>>.

⁵ Shonkoff, Jack P., và cộng sự, 'The Lifelong Effects of Early Childhood Adversity and Toxic Stress', *Pediatrics*, tập 129, số 1, Tháng 1/2012, trang 232–246, <<http://pediatrics.aappublications.org/content/pediatrics/129/1/e232.full.pdf>>.

⁶ Black, Maureen M., và cộng sự, 'Early Childhood Development Coming of Age: Science through the life course', Tuần san y khoa *The Lancet*, series 0140-6736, số 16, 4 Tháng 10/2016, trang 4, <[www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736\(16\)31389-7.pdf](http://www.thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736(16)31389-7.pdf)>.

⁷ Quỹ Nhi đồng Liên hợp quốc, Tổ chức Y tế Thế giới và Ngân hàng Thế giới, *Levels and Trends in Child Malnutrition: Joint child malnutrition estimates – Key findings of the 2017 edition*, New York, Geneva, Washington, DC, tháng 3/2017, <<http://data.unicef.org/wp-content/uploads/2017/05/JME-2017-brochure-1.pdf>>.

⁸ Cơ sở dữ liệu toàn cầu của UNICEF, 2017, dựa trên Điều tra đánh giá các mục tiêu trẻ em và phụ nữ (MICS), 2005–2016.

⁹ García, Jorge Luis, và cộng sự, 'The Life-cycle Benefits of an Influential Early Childhood Program', Human Capital and Economic Opportunity Global Working Group (tạm dịch: Nhóm làm việc toàn cầu về nguồn vốn con người và cơ hội kinh tế), Tài liệu làm việc 2016-035, Chicago, tháng 12/2016, trang 1, <<https://heckmanequation.org/resource/lifecycle-benefits-influential-early-childhood-program>>, truy cập ngày 22/4/2017.

¹⁰ như trên.

¹¹ Gertler, Paul, và cộng sự, 'Labor Market Returns to an Early Childhood Stimulation Intervention in Jamaica', *Science*, tập 344, số 6187, 30/5/2014, trang 998–1001, <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4574862>>.

¹² Richter, Linda M., và cộng sự, 'Investing in the Foundation of Sustainable Development: Pathways to scale up for early childhood development', Tuần san Y khoa *The Lancet*, sê ri 0140-6736, tập 16, ngày 4/10/2016, trang 108–109, <[http://thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736\(16\)31698-1.pdf](http://thelancet.com/pdfs/journals/lancet/PIIS0140-6736(16)31698-1.pdf)>.

¹³ You, Danzhen, và cộng sự, 'Global, Regional, and National Levels and Trends in Under-5 Mortality between 1990 and 2015, with Scenario-Based Projections to 2030: A systematic analysis by the UN Inter-agency Group for Child Mortality Estimation', Tuần san Y khoa *The Lancet*, tập 386, số 10010, 5/12/2015, trang 2275–2286, <[www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(15\)00120-8/fulltext](http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(15)00120-8/fulltext)>.

¹⁴ Nghị quyết do Đại Hội đồng Liên Hợp Quốc phê chuẩn, 'Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development', A/RES/70/1, 25/9/2015, <www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E>.

¹⁵ Zubairi, Asma, và Pauline Rose, *Bright and Early: How financing pre-primary education gives everyone a fair start in life – Moving towards quality early childhood development for all*, Their world, London, 2016, trang 6, <<http://theirworld.org/resources/detail/bright-and-early-report-on-financing-pre-primary-education>>.